

OKULA HAZIRBULUNUŞLUK TÜM YÖNLERİ İLE OKULA GEÇİŞ

Editörler

Prof. Dr. Ebru DERETARLA GÜL

Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm HOŞ

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-375-199-9

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

Okula Hazırbulunuşluk:
Tüm Yönleri ile Okula Geçiş

Yayıncı Sertifika No

47518

Editörler

Ebru DERETARLA GÜL
ORCID iD: 0000-0002-6241-8109

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Gülsüm HOŞ

ORCID iD: 0000-0002-5335-6778

Bisac Code

EDU000000

DOI

10.37609/akya.3405

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kütüphane Kimlik Kartı

Okula Hazırbulunuşluk: Tüm Yönleri ile Okula Geçiş /
ed. Ebru Deretarla Gül, Gülsüm Hoş.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

194 s. : şekil ; 135x210 mm.

Kaynakça ve İndeks var.

ISBN 9786253751999

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Eğitim yaşantısına başlama, içinde pek çok unsuru barındıran özel ve önemli bir süreçtir. Her ocuğun kendine özgülüğü ile başlayacağı bu yolculuk “hazır okul”, “hazır aile” ve “hazır ocuk” bakış açısıyla desteklenmeyi beklemektedir. “Okula hazırbulunuşluk” dolayısıyla sadece çocuğun hazır oluğu ile sınırlı tutulan sadece bireysel bir gelişim süreci değil; aile, toplum ve eğitim politikalarını da içine alan çok boyutlu bir olgudur. ocuğu merkez alan ve çocuğu etkileyen tüm dinamiklerin bu süreçte birlikte çalışarak bu özel sürecin sağlık ilerlemesi için etkin olması gerekmektedir.

Elinizdeki bu eser, okula hazırbulunuşluk kavramını tüm yönleriyle ele almayı ve alanın tüm paydaşlarına kapsamlı bir rehber sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca eser, konuyu teorik temellerden uygulamaya, bireysel gelişimden toplumsal etkilere kadar geniş bir çerçevede ele almaktadır.

Bu eser, öğretmenlerden eğitim yöneticilerine, ebeveynlerden akademisyenlere kadar geniş bir okuyucu kitlesine hitap etmektedir. Kitabın okula hazırlık sürecine dair kapsamlı bir anlayış geliştirmek ve eğitim süreçlerini daha etkili hale getirmek isteyen herkes için değerli bir kaynak olacağına inanıyoruz.

Emeği geçen tüm yazar ve uzmanlara teşekkür eder, bu eserin eğitim alanında anlamlı katkılar sağlamasını temenni ederiz.

Prof. Dr. Ebru DERETARLA GL
Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm HOş

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	Okula Hazırbulunuşluk ve Okul Sisteminin Tarihi ..... 1 <i>Ebru DERETARLA GÜL</i> <i>İnanç ETİ</i>
BÖLÜM 2	Okula Hazırbulunuşluk ve Çocuğun Gelişimsel Özellikleri ..... 33 <i>Filiz YURTAL</i>
BÖLÜM 3	Okula Hazırbulunuşluk: Bakış Açıları, Kuramlar ve Teoriler ..... 53 <i>Gülsüm HOŞ</i>
BÖLÜM 4	Ülkelerin Okula Hazırbulunuşluk Politikaları ..... 69 <i>Yasemin AKKAYA ALICI</i>
BÖLÜM 5	Okula Hazır Bulunuşluğun Değerlendirilmesi..... 91 <i>Pınar POLAT</i>
BÖLÜM 6	Okula Hazırbulunuşlukta Çocuk ve Öğretmenin Rolü ..... 113 <i>Serap ÖZBEK</i>
BÖLÜM 7	Okula Hazırbulunuşlukta Aile ve Toplumun Rolü ..... 131 <i>SedefÇAĞLAR KABACIK</i>
BÖLÜM 8	Risk Altındaki Çocukların Okula Hazırbulunuşluğu..... 155 <i>Habibe ÖZER YANARKAYA</i> <i>Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ</i>

YAZARLAR

Yasemin AKKAYA ALICI

Okul Öncesi Öğretmeni,
Milli Eğitim Bakanlığı

Doç. Dr. İnanç ETİ

Çukurova Üniversitesi Eğitim
Fakültesi

**Prof. Dr. Ebru DERETARLA
GÜL**

Çukurova Üniversitesi Eğitim
Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm HOŞ

Munzur Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sedef ÇAĞLAR KABACIK

Okul Öncesi Öğretmeni,
Milli Eğitim Bakanlığı

Serap ÖZBEK

Okul Öncesi Öğretmeni,
Milli Eğitim Bakanlığı

Dr. Öğr. Üyesi Pınar POLAT

Mardin Artuklu Üniversitesi
Midyat Meslek Yüksekokulu
Çocuk Bakımı ve Gençlik
Hizmetleri Bölümü

**Prof. Dr. Ayperi DİKİCİ
SİĞİRTMAÇ**

Çukurova Üniversitesi Eğitim
Fakültesi

**Öğr. Gör. Habibe ÖZER
YANARKAYA**

Çukurova Üniversitesi Adana
Meslek Yüksekokulu Çocuk
Bakımı ve Gençlik Hizmetleri
Bölümü

Prof. Dr. Filiz YURTAL

Çukurova Üniversitesi Eğitim
Fakültesi

OKULA HAZIRBULUNUŞLUK VE OKUL SİSTEMİNİN TARİHİ

Ebru DERETARLA GÜL¹
İnanç ETİ²

*“Bir çocuğa ne zaman yaklaşısam içimde iki duygu birden uyanır –
şu an olduğu kişiye karşı hassasiyet ve olabileceği kişiye karşı saygı.”*

- Louis Pasteur

GİRİŞ

Hazır oluş veya hazırbulunuşluk, çocuğun herhangi bir duygusal karışıklığa uğramadan kolayca ve yeterli olarak öğrenebilmesi olarak tanımlanabilir. Çocuğun hazırbulunuşluğu, öğrenmelerine temel oluşturacak ön öğrenmeleri sağlandığında gerçekleşebilir (Oktay, 1981).

Hazırbulunuşlukla ilgili yapılan tanımlara bakıldığında farklı tanımlar karşımıza çıkmaktadır. Binbaşıoğlu (1995), hazırbulunuşluğu “sinir sisteminin öğrenmeye hazır olması” olarak ifade ederken, Başaran (1998), “bireyin bir gelişim görevini olgunlaşma ve öğrenme vasıtasıyla yapabilecek düzeye ulaşması,

¹ Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ebrudere@cu.edu.tr
ORCID iD: 0000-0002-6241-8109

² Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ieti@cu.edu.tr
ORCID iD: 0000-0001-9736-094X

Okula hazırbulunuşlukta çocuğun ne yapabileceği veya ne yapabilmesi gerektiğine bakıldığı ve eğer yapamazsa çocuğun beklenen norma uymadığı için eksiklik olduğu görüşü öne çıkmaktadır. Bu durum okul öncesi öğretmenleri için bir beklenti yüklediği ve çocukların beklentileri karşılayacak şekilde hazırlanması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Okula hazırbulunuşluk çocuğun gelişimine ve çevreye odaklanıldığında, çok yönlü bir bakış ile yaklaşılması gerekmektedir (Rouse vd. 2023).

Formal eğitime geçiş bir çocuğun eğitim yolculuğunun dönüm noktasıdır. Okula hazır olma kavramı çocuğun gelecekteki akademik başarısının belirleyicisidir (Macy ve ark. 2022). Bu nedenle okula hazırlık farklı gelişim alanlarını kapsayan bilişsel gelişim, dil gelişimi, fiziksel gelişim, sosyal duygusal yetkinlikler gibi bir dizi temel beceriyi kapsar. Okula hazırlık çok yönlü değerlendirilmesi gereken bir süreç olarak değerlendirilmeli, aile, çocuk, toplum işbirliği vurgulanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ackesjo, H., & Persson, S. (2019). The schoolarization of the preschool class: Policy discourses and educational restructuring in Sweden. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 5(2), 127-136. <https://doi.org/10.1080/20020317.2019.1642082>
- Adzani, N. A., Awanis, A., & Ariyanti, L. (2023). Effectiveness of Providing Brain Gym on Gross Motor Development in Preschool Children. *FISIO MU: Physiotherapy Evidences*, 5(1), 33-41. <https://doi.org/10.23917/fisiomu.v5i1.2239>.
- Akay, D., & Ceylan, R. (2019). Birinci Sınıf Başlamak İçin Okula Başlama Yaşı Mı Okula Hazır Olum Mu? *Milli Eğitim Dergisi*, 48(224), 7-31.
- Aktepe, V. (2005). Eğitimde Bireyi Tanımanın Önemi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 2, 15-24.
- Amukune, S., Barrett, K., & Józsa, K. (2022). Game-based assessment of school readiness domains of 3-8-year-old-children: A scoping review. *Journal of New Approaches in Educational Research*, 11, 146-167.
- Anderson, R. D. (2010). France from the Enlightenment to the Napoleonic University. In *European Universities from the Enlightenment to 1914*. Oxford

- Academic. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198206606.003.0003>
- Arslan, S. (2015). Eğitim ve etik. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(7), 111-124.
- Atılğan, M. (2006). Antik Çağın En Önemli Yazı Malzemesi: Papirüs. *Bilgi Dünyası*, 7(2), 293-312.
- Baker, L. (2012). *A History of School Design and Its Indoor Environmental Standards, 1900 to Today*. National Clearinghouse for Educational Facilities.
- Birekul, M. (2018). Anadolu Selçuklu Devletinde Eğitim ve Konya Medreseleri. *Mecmua*, (5), 85-98.
- Bloomer, W. M. (2011). *The School of Rome: Latin Studies and the Origins of Liberal Education*. University of California Press.
- Booth, A. D. (1979). Elementary and Secondary Education in the Roman Empire. *Florilegium*, 1(1), 1-14.
- Boyle, T., Grieshaber, S., & Petriwskyj, A. (2018). An integrative review of transitions to school literature. *Educational Research Review*, 24, 170-180. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.05.001>
- Britto, P. R. (2012). *School Readiness: A Conceptual Framework*. New York: United Nations Children's Fund. https://www.unicef.org/earlychildhood/files/ChildChild_Conceptual
- Carpenter, C. (2015). *History of American Schoolbooks*. University of Pennsylvania Press.
- Connell, C. M., & Prinz, R. J. (2002). The impact of childcare and parent-child interactions on school readiness and social skills development for low-income African American children. *Journal of School Psychology*, 40, 177-193. [https://doi.org/10.1016/S0022-4405\(02\)00090-0](https://doi.org/10.1016/S0022-4405(02)00090-0)
- Dawson, W. R. (1925). Education in Ancient Egypt. *Science Progress in the Twentieth Century (1919-1933)*, 20(77), 109-119.
- Demirel, Ş. (2017). Hinduizm'in Tarihsel Serüveni. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(18), 561-577.
- Dikyol, D. Ç. (2021). Antik Roma'da bir statü göstergesi olarak eğitim. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(3), 1025-1051.
- Dockett, S., & Perry, B. (2006). *Starting school: A handbook for educators*. Sydney: Pademelon Press.
- Dockett, S., & Perry, B. (2009). Readiness for School: A Relational Construct. *Australasian Journal of Early Childhood*, 34(1), 20-26.
- Dumlu, A., Şahin, M., & Şahin, M. (2023). Antik Mısır'da Eğitim. *EKEV Akademi Dergisi*, (93), 1-11.
- Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., & Huston, A. C. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental Psychology*, 43(6), 1428-1446. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.43.6.1428>
- Emig, C., Moore, A., & Scarupa, H. J. (2001). School readiness: Helping communities get children ready for school and schools ready for children. *Research brief*. Washington, DC: Child Trends.

- Furlong, M., Quirk, M. (2011). The Relative Effects of Chronological Age on Hispanic Students' School Readiness and Grade 2 Academic Achievement. *Contemporary School Psychology*, 15, 81-92.
- Graue, E., Reineke, J. (2014). The relation of research on readiness to research/practice of transitions. In B. Perry, S. Dockett, & A. Petrowskyj (Eds.), *Transitions to school: International research, policy and practice* (pp. 159-174). Springer.
- Gobby, B., & Millei, Z. (2022). A History of Schooling and the Making of Children. In B. Gobby, R. Gobby, B. Walker, & R. Walker (Eds.), *Powers of Curriculum: Sociological Aspects of Education* (2nd ed.). Oxford University Press Australia & New Zealand.
- Gökenç Gülez, S. (2023). Modern Çin Eğitim Sisteminde Geleneksel İzler: Konfüçyüsçü Eğitimin Yeniden Canlanması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(1), 313-327.
- Güven, İ. (2018). *Türk Eğitim Tarihi* (7. Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Grendler, P. F. (2004). The Universities of the Renaissance and Reformation. *Renaissance Quarterly*, 57(1), 1-42.
- Griffith, M. (2001). Public and Private in Early Greek Education. In Y. L. Too (Ed.), *Education in Greek and Roman Antiquity* (pp. 23-84). Brill.
- Gümüş, T. (2010). Ortaçağ'dan Erken Modern Döneme Batı Avrupa'da Eğitim Tarihi: Yeni Yaklaşımlar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 25-40.
- Gürsu, S. (2021). Geç Orta Çağ Avrupa'sında Okullar ve Eğitim. 7. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu, 17-19 Eylül, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Hali, S., & Rencüzoğulları, S. (2017). İslamiyet Öncesi Dönemde Türklere Eğitim. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 6(17).
- Hanny, M., Suteja, M. S. (2024). Penerapan Konsep Playful Dalam Perancangan Rumah Tumbuh Kembang Anak Di Kawasan Casa Jardin, Jakarta Barat. *Jurnal Sains, Teknologi, Urban, Perancangan, Arsitektur (Stupa)*, 6(1), 577-586. <https://doi.org/10.24912/stupa.v6i1.27500>
- Harman, G., Çelikler, D. (2012). Eğitimde Hazırbulunuşluğun Önemi Üzerine Bir Derleme Çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1,3, 147-156.
- Hoskens, J., Paulussen, S., Goemans, N., Feys, H., De Waele, L., & Klingels, K. (2024). Early motor, cognitive, language, behavioural and social emotional development in infants and young boys with Duchenne Muscular Dystrophy- A systematic review. *European Journal of Paediatric Neurology*, 52, 29-51. <https://doi.org/10.1016/j.ejpn.2024.07.003>
- Işık, A. (2018). İlk Şehirler ve Yazılı Medeniyete Geçiş. *Mavi Atlas*, 6(2), 46-74.
- Jaheie, J. (2023). Early childhood education and care teachers' perceptions of school readiness: A research review. *Teaching and Teacher Education*, 135. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104353>

- Janus, M. (2011). Transition to School. (Pg177-187) e -book ISBN 978-94-007-0573-9D. M. Laverick, M. R. Jalongo (eds.), Transitions to Early Care and Education, Educating the Young Child 4, DOI 10.1007/978-94-007-0573-9_15.
- Janus, M., Offord, D. (2007). Development and psychometric properties of the Early Development Instrument (EDI): A measure of children's school readiness. *Canadian Journal of Behavioral Science*, 39(1), 1-22.
- Kagan, S. L., Neville, P. R. (1996). *Combining endogenous and exogenous factors in the shift years: The transition to school*. In A. J. Sameroff & M. M. Haith (Eds.), *The five to seven year shift: The age of reason and responsibility* (pp. 337-405). Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Kagan, S. L., Moore, E., & Bredekamp, S. (1995). *Reconsidering children's early development and learning: Toward common views and vocabulary*. Washington, DC: National Education Goals Panel, Goal 1 Technical Planning Group.
- Kober, N., & Rentner, D. S. (2020). *History and Evolution of Public Education in the US*. Center on Education Policy.
- Kramer, S. N. (2002). *Tarih Sümer'de Başlar* (çev. Hamide Koyukan). Kabalıcı Yayınları.
- Kuzgun, D. (2004). *Eğitimde Bireysel Farklılıklar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ladd, G. W., Herald, S. L., & Kochel, K. P. (2006). School readiness: Are there social prerequisites? *Early Education and Development*, 17(1), 115-150.
- Macy, M., Pool, J., Chen, C., Rusiana, T. & Sawyer, T. (2022). A preliminary examination of a kindergarten school readiness assessment. *Early Childhood Education Journal*, 50: 103-46.
- Mattessich, R. (2002). The Oldest Writings, and Inventory Tags of Egypt. *Accounting Historians Journal*, 29(1), 195-208.
- Maynes, M. J. (1985). *Schooling in Western Europe: A Social History*. State University of New York Press.
- McCormick, P. J. (1915). *History of Education: A Survey of the Development of Educational Theory and Practice in Ancient, Medieval and Modern Times* (Vol. 4). Catholic Education Press.
- McCulloch, G. (2020). Compulsory School Attendance and the Elementary Education Act of 1870: 150 Years On. *British Journal of Educational Studies*, 68(5), 523-540. <https://doi.org/10.1080/00071005.2020.1831434>
- Mishra, N., & Aithal, P. S. (2023). Ancient Indian Education: Its Relevance and Importance in the Modern Education System. *International Journal of Case Studies in Business, IT, and Education (IJCSBE)*, 7(2), 238-249.
- Mitch, D. (2018). The Role of Education and Skill in the British Industrial Revolution. In *The British Industrial Revolution* (pp. 241-279). Routledge.
- National Education Goals Panel. The Goal 1 Technical Planning Subgroup Report on School Readiness. Washington, DC: National Education Goals Panel; 1991

- Neem, J. N. (2017). *Democracy's Schools: The Rise of Public Education in America*. JHU Press.
- Özgül, O. (2011). Sümer Sosyal Hayatında Eğitimin Yeri ve Önemi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 401-414.
- OECD. 2017. Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education. Paris: OECD Publishing. doi:10.1787/9789264276253-en.
- Oktay, A. (1981). Okul Olgunluğu. İstanbul: İstanbul üniversitesi yayınları. Morpa turuncu kitaptan
- Palmer, R. R. (1986). How Five Centuries of Educational Philanthropy Disappeared in the French Revolution. *History of Education Quarterly*, 26(2), 181-197.
- Parker, S. G., Allen, S., & Freathy, R. (2020). The Church of England and the 1870 Elementary Education Act. *British Journal of Educational Studies*, 68(5), 541-565. <https://doi.org/10.1080/00071005.2020.1801985>
- Polat, S. (2015). Karahanlı Devleti'nde Eğitim Faaliyetleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 1(1), 42-52.
- Prinzing, D. (2004, September). Americanization, Immigration, and Civic Education: The Education of the "Ignorant and Free". In *German/American Conference, San Diego, California*.
- Rimm-Kaufman, S., Sandilos. L. (2017). School Transition and School Readiness: An Outcome of Early Childhood Development. Encyclopaedia on Early Childhood Development. <http://www.child-encyclopedia.com/sites/default/files/textes-experts/en/814/school-transition-and-school-readiness-an-outcome-of-early-childhood-development.pdf>.
- Rouse, E., Nicholas, M., Garner, R. (2023). School readiness – what does this mean? Educators' perceptions using a cross sector comparison. *International Journal of Early Years Education*, 31(1), 185-199.
- Sameroff, A. J., Haith, M. M. (1996). Interpreting developmental transitions. In A. J. Sameroff & M. M. Haith (Eds.), *The five to seven year shift: The age of reason and responsibility* (pp. 3-30). Chicago, IL: University of Chicago Press
- Schmitt, S. A., McClelland, M., Tominey, S.L. & Acock, A.C. (2015). "Strengthening School Readiness for Head Start Children: Evaluation of a Self-regulation Intervention." *Early Childhood Research Quarterly* 30 (Part A): 20-31. doi:10.1016/j.ecresq.2014.08.001.
- Searle, G. R. (2005). *A New England? Peace and War, 1886-1918*. Oxford University Press.
- Senemoğlu, N. (2009). Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem Akademi.
- Senemoğlu, N. (2012). Gelişim öğrenme öğretim. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Selvamani, P. (2019). Gurukul System-An Ancient Educational System of India. *International Journal of Applied Social Science*, 6(6), 1620-1622.

- Shala, M. (2013). "The Impact of Preschool Social-emotional Development on Academic Success of Elementary School Students." *Psychology (savannah, Ga)* 4 (11): 787-791. doi:10.4236/psych.2013.411112.
- Shore, R. (1997). *Rethinking the brain: New insights into early development*. New York, NY: Families and Work Institute.
- Snow, K. L. (2006). Measuring School Readiness: Conceptual and Practical Considerations. *Early Education and Development*, 17, 1, 7-41. doi:10.1207/s15566935eed1701_2.
- Surowski, D. B. (2000). *History of the Educational System of China*. Pier World Education Series.
- Şalgam, M., Bucak, M., & Bucak, K. (2023). Selçuklular Döneminde Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, (19), 349-369.
- Ünalın, S., & Öztürk, H. (2008). İslamiyet'ten Önce Türklerde Eğitim ve Öğretim. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(2), 89-109.
- Yaraş, A. (1997). Antik Çağın En Önemli Eğitim Kurumu: Gymnasionlar. *Türk Arkeoloji Dergisi*, (51), 237-253.
- Yıldırım, M. (2020). Rönesans ve Reformasyon. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8(1), 184-210.
- Yılmaz, A. (2019). Anadolu Selçukluları ve Anadolu Beyliklerinde Eğitim. İçinde, *Türk Eğitim Tarihi* (M. Kılınç & S. Keçeci Kurt, Ed.). Pegem Akademi Yayınları: Ankara.
- Yılmaz, N. ve Demirel, Ş. (2023). Budist Dönemde Hindistan'da Eğitim. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12, 63-70
- Young, S. E. (2019). Education in medieval Europe. İçinde John, L. Rury, & Eileen. H. Tamura, (Eds.). *The Oxford handbook of the history of education*. Oxford University Press, USA.
- Winter, S., Kelley, M. (2008) Forty Years of School Readiness Research: What Have We Learned?, *Childhood Education*, 84:5, 260-266, DOI: 10.1080/00094056.2008.10523022
- 1815-1850: Education: Overview. (n.d.). *American Eras*. Retrieved December 1, 2024, from <https://www.encyclopedia.com/history/news-wires-white-papers-and-books/1815-1850-education-overview>

OKULA HAZIRBULUNUŞLUK VE ÇOCUĞUN GELİŞİMSEL ÖZELLİKLERİ

Filiz YURTAL¹

“Çocukluk, bir çocuğun ne kadar hızlı okuyabildiğini, yazabildiğini ve sayabildiğini görmek için bir yarış değildir. Her bir çocuk için doğru hızda öğrenmek ve gelişmek için küçük bir zaman penceresidir. Daha erken daha iyi değildir.”

-Magda Gerber

GİRİŞ

Çocukların fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarındaki becerileri kazanmaları, onları daha sonraki eğitim basamağına hazırlar ve okul başarısını etkiler. Erken çocukluk yılları bu gelişim alanlarıyla ilgili becerilerin edinilmesi açısından kritik dönemdir. Kritik dönem, çocuk gelişiminin tüm yönlerinin hızlı bir şekilde büyüdüğü ve gelişimi boyunca uygun öğrenmeyi teşvik etmek için gerekli uyarının sağlandığı bir dönemdir. Çocukların gelişim görevlerinin zamanında desteklenmesi için erken çocukluk döneminde çocuğun bulunduğu çevre bir öğrenme yeri gibi kullanılarak çocuğun tüm yönlerinin gelişmesi sağlanmalıdır (Charles, 2010; Seran vd. 2017). Okula hazırbulunuşluk konusu, gelişim alanları ve erken çocukluk yıllarını da dikkate alarak bütünsel açıdan incelenmesi gerekmektedir.

¹ Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, fyurtal@gmail.com
ORCID iD: 0000-0002-5749-4414

KAYNAKLAR

- Arnold, C., Bartlett, K., Gowani, S., & Merali, R. (2007). Is everybody ready? Readiness, transition and continuity: Reflections and moving forward (p. 5). Working Paper 41. Bernard van Leer Foundation: The Hague, The Netherlands This paper is based on a background paper prepared by the authors for UNESCO's Education for All Global Monitoring Report 2007. Strong foundations: early childhood care and education. <https://www.bibalex.org/Search4Dev/files/282616/114950.pdf>
- Berk, L. (2013). Child development. Pearson Higher Education AU.
- Cappelloni, N. L. (2012). *Kindergarten readiness*. SAGE Publications. ProQuest Ebook Central, <http://ebookcentral.proquest.com/lib/tamu/detail.action?-docID=1104559>.
- Chall, J. (1983). Stages of Reading Development. New York: McGraw Hill.
- Charles, C. (2010). Children's Contact with The Outdoors and Nature: A Focus on Educators and Educational Settings. *Journal of Environment and Behavior*. 40(1), 111-143
- Christensen, D., Taylor, C. L., Hancock, K. J., & Zubrick, S. R. (2022). School readiness is more than the child: a latent class analysis of child, family, school and community aspects of school readiness. *Australian Journal of Social Issues*, 57(1), 125-143.
- Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., ... & Japel, C. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental psychology*, 43(6), 1428.
- Epstein, A. S. (2014). social-emotional Learning in early childhood. https://image.highscope.org/wp-content/uploads/2018/08/16053956/ReSource2014spring_Soc-Emo.pdf
- Fernandes, D. M. Z., & Lima, M. C. M. P. (2024). Child development: assessment of receptive and expressive language in preschoolers. *Estudos de Psicologia (Campinas)*, 41, e210045. <https://doi.org/10.1590/1982-0275202441e210045>
- Gabbard, C. (2021). Lifelong motor development. Lippincott Williams & Wilkins.
- High, P. C., & Committee on Early Childhood, Adoption, and Dependent Care and Council on School Health. (2008). *School readiness*. *Pediatrics*, 121(4), e1008-e1015.
- Horm, D., Norris, D., Perry, D., Chazan-Cohen, R., & Halle, T. (2016). Developmental Foundations of School Readiness for Infants and Toddlers: A Research to Practice Report. OPRE Report 2016-07. US Department of Health and Human Services.
- Janus, M., & Duku, E. (2007). The School Entry Gap: Socio Economic, Family, and Health Factors Associated with Children's School Readiness Toleran. *Early Education and Development*, 18(3), 375-403

- Kagan, S. L. (1990). Readiness 2000: Rethinking rhetoric and responsibility. *The Phi Delta Kappan*, 72(4), 272-279.
- Kagan, S. L., Moore, E., & Bredekamp, S. (1995). Reconsidering children's early development and learning: Toward common views and vocabulary 95, (3). National Education Goals Panel.
- Kid Sense (2024). School Readiness. <https://childdevelopment.com.au/areas-of-concern/school-readiness/>
- Kokkalia, G., Drigas, A. S., Economou, A., & Roussos, P. (2019). School Readiness From Kindergarten to Primary School. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 14(11), 4-18. <https://doi.org/10.3991/ijet.v14i11.10090>
- Lewit, E. M., & Baker, L. S. (1995). School readiness. The future of children, 128-139. <https://www.jstor.org/stable/1602361>
- Miller, M. M., & Kehl, L. M. (2019). Comparing parents' and teachers' rank-ordered importance of early school readiness characteristics. *Early Childhood Education Journal*, 47, 445-453.
- National Association for the Education of Young Children (2009). Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8. A position statement of the National Association for the Education of Young Children. <http://www.naeyc.org/files/naeyc/file/positions/PSDAP.pdf>
- National Education Goals Panel (NEGP). (1991). The Goal 1 Technical Planning Subgroup report on school readiness. Washington, DC: Author.
- Osório, A., Meins, E., Martins, C., Martins, E. C., & Soares, I. (2012). Child and mother mental-state talk in shared pretense as predictors of children's social symbolic play abilities at age 3. *Infant Behavior and Development*, 35(4), 719-726.
- Office of Head Start. (2015). Head Start Early Learning Outcomes Framework: Ages birth to 5. Washington, DC: Administration for Children and Families, U.S. Department of Health & Human Services. <https://montessoriadvocacy.org/wp-content/uploads/2019/10/Head-Start-Early-Learning-Framework.pdf>
- Palmer, J. (2019). Social and emotional development in early learning settings. In National Conference of State Legislatures (Vol. 9). <https://www.highspeedtraining.co.uk/hub/child-development-in-early-years/>
- Rudasill, K. M., Adelson, J. L., Callahan, C. M., Houlihan, D. V., & Keizer, B. M. (2013). Gifted Students' Perceptions of Parenting Styles: Associations With Cognitive Ability, Sex, Race, and Age. *Gifted Child Quarterly*, 57(1), 15-24. <https://doi.org/10.1177/0016986212460886>
- Seran, T. N., Haryono, H., & Anni, C. T. (2017). School readiness: Readiness children seen from the whole aspect of early childhood development. *Journal of Primary Education*, 6(3), 224-232.
- Setiawati, F., Izzaty, R., & Triyanto, A. (2017). Exploring the construct of school readiness based on child development for kindergarten children. *REID*

- (*Research and Evaluation in Education*), 3(1), 42-49. <https://journal.uny.ac.id/index.php/reid/article/view/13663>
- Stackhouse, J. (1997). Phonological awareness: Connecting speech and literacy problems. *Perspectives in applied phonology*, 157-196.
- Şahin, I. T., Sak, R., & Tuncer, N. (2013). Comparison of Preschool and First Grade Teachers' Views about School Readiness. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(3), 1708-1713. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1017735.pdf>
- Visser-Bochane, M. I., Reijneveld, S. A., Krijnen, W. P., van der Schans, C. P., & Luinge, M. R. (2020). Identifying milestones in language development for young children ages 1 to 6 years. *Academic Pediatrics*, 20(3), 421-429. <https://doi.org/10.1016/j.acap.2019.07.003>
- Williams, P. G., Lerner, M. A., Sells, J., Alderman, S. L., Hashikawa, A., Mendelsohn, A., ... & Weiss-Harrison, A. (2019). School readiness. *Pediatrics*, 144(2). <https://doi.org/10.1542/peds.2019-1766>
- Yangın, B. (2009). The relationship between readiness and reading and writing performances. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(36), 316-326.

OKULA HAZIRBULUNUŞLUK: BAKIŞ AÇILARI, KURAMLAR VE TEORİLER

Gülsüm HOŞ¹

“Çocukları izledim, onları yakından inceledim ve bana, onlara nasıl öğreteceğimi öğrettiler.”

-Maria Montessori

GİRİŞ

Okula hazırbulunuşluk, bireysel olarak çocuğun hazırbulunuşluğunu, okulların çocuklara hazır olmasını ve ailenin ve toplumun erken çocukluk gelişimini en iyi şekilde destekleme yeteneğini kapsamaktadır. Tüm hazırbulunuşluk düzeylerindeki çocuklar için okulların hazır olması bir sorumluluk içermektedir. Okula hazırbulunuşluk, çocukların yalnızca bilişsel yeterliliklerini değil, aynı zamanda sosyal ilişkiler, duygusal düzenleme ve fiziksel gelişim gibi çok boyutlu bir hazırlığı işaret etmektedir (Zuckerman ve Halfon, 2003). Erken çocukluk döneminde okula hazırlık, gelecekteki akademik başarının temelini oluştururken, hem zihinsel hem de fiziksel hazırlığı kapsayan kapsamlı bir hazırlığın gerekliliğini vurgulamaktadır (Akay ve Ceylan, 2019; Barnett, Paschall, Mastergeorge, Cutshaw ve Warren, 2020).). Dolayısıyla Okula hazırlık, çocukların okula ileri yaşamları için mümkün olan en

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ghos@munzur.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-5335-6778

de kapsayan dinamik bir süreçtir (Canbulat ve Yıldızbaş, 2014). Bu kitap bölümünde incelenen farklı bakış açıları, kuramlar ve teoriler, okula hazırbulunuşluğu anlamak ve desteklemek için farklı perspektifler sunmaktadır.

Olgunlaşmacı bakış açısı, çocukların biyolojik olgunlaşma süreçlerini ve gelişimsel kilometre taşlarını vurgularken, ekolojik yaklaşım birey ve çevre arasındaki etkileşimin önemine odaklanmıştır. Sosyo-kültürel perspektif, çocuğun öğrenme ve gelişim süreçlerinin sosyal bağlam ve kültürel etkileşimlerle nasıl şekillendiğini ortaya koymuş; etkileşimci bakış açısı ise biyolojik ve çevresel faktörlerin karşılıklı etkileşimini vurgulayarak bu süreçte daha bütüncül bir çerçeve ortaya koymuştur. Çoklu zeka kuramı, çocukların farklı zeka türlerine sahip olduğu gerçeğinin altını çizerek, bireysel farklılıkların eğitim süreçlerinde nasıl desteklenebileceğine işaret etmiştir.

KAYNAKLAR

- Akay, D., & Ceylan, R. (2019). Birinci sınıfa başlamak için okula başlama yaşı mı okula hazır oluş mu? *Milli Eğitim Dergisi*, 48(224), 7-31.
- Baker, C. E. (2014). Mexican mothers' English proficiency and children's school readiness: Mediation through home literacy involvement. *Early Education and Development*, 25(3), 338-355. <https://doi.org/10.1080/10409289.2013.807724>
- Baptista, J., Osório, A., Martins, E. C., Veríssimo, M., & Martins, C. (2016). Does social-behavioral adjustment mediate the relation between executive function and academic readiness? *Journal of Applied Developmental Psychology*, 46, 22-30. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2016.05.004>
- Barnett, M. A., Paschall, K. W., Mastergeorge, A. M., Cutshaw, C. A., & Warren, S. M. (2020). Influences of parent engagement in early childhood education centers and the home on kindergarten school readiness. *Early Childhood Research Quarterly*, 53, 260-273. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2020.04.008>
- Bayhan, D. (2003). Çoklu zeka kuramına dayanan okuma yazmaya hazırlık programının, 6 yaş çocuklarının okula hazır bulunuşluk düzeylerine etkilerinin incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Berk, L. E. (2013). *Çocuk gelişimi* (A. Dönmez & B. Onur, Çev.). İmge Kitabevi.
- Bernier, A., Beauchamp, M. H., & Cimon-Paquet, C. (2018). From early relationships to preacademic knowledge: A sociocognitive developmental cascade to school readiness. *Child Development, 91*(1), 134–145. <https://doi.org/10.1111/cdev.13168>
- Bradley, R. H., & Corwyn, R. F. (2002). Socioeconomic status and child development. *Annual Review of Psychology, 53*, 371–399. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.53.100901.135233>
- Canbulat, A. N. K., & Yıldızbaş, F. (2014). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin 60-72 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarına ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(1), 33–50.
- Cinkılıç, H. (2009). Okul öncesi eğitimin ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin okul olgunluğuna etkisinin incelenmesi [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., Pagani, L., Feinstein, L., Engel, M., Brooks-Gunn, J., Sexton, H., Duckworth, K., & Japel, C. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental Psychology, 43*(6), 1428–1446. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.43.6.1428>
- Golshirazi, F., & Sadeghi, A. (2021). The effect of home-to-school transition program on social-emotional readiness of preschool students. *Journal of Counseling Research.*
- Gregory, T., Dal Grande, E., Brushe, M., Engelhardt, D., Luddy, S., Guhn, M., Gadermann, A., Schonert-Reichl, K. A., & Brinkman, S. (2021). Associations between school readiness and student wellbeing: A six-year follow up study. *Child Indicators Research, 14*(1), 369–390. <https://doi.org/10.1007/s12187-020-09763-6>
- Harrington, E. M., Trevino, S. D., Lopez, S., & Giuliani, N. R. (2020). Emotion regulation in preschool children: A preliminary investigation. *Emotion Regulation, 20*(1), 48–53. <https://doi.org/10.1037/emo0000592>
- Hoff, E. (2006). How social contexts support and shape language development. *Developmental Review, 26*(1), 55–88. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2005.11.002>
- Ladd, G. W., Herald, S. L., & Kochel, K. P. (2006). School readiness: Are there social prerequisites? *Early Education and Development, 17*(1), 115–150. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1701_6
- Leshkovska, E. A., & Spaseva, S. M. (2016). John Dewey's educational theory and educational implications of Howard Gardner's multiple intelligences theory. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education, 4*(2), 57–66.
- MEB. (2006). *36-72 aylık çocuklar için okul öncesi eğitim programı*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Polat, Ö., & Atış Akyol, N. (2019). Okula uyum ve ilkökula hazırbulunuşluk.

- In Ŗ. Polat (Ed.), *Adım Adım Okula Başlamak: Okula Uyum ve Erken Okur-Yazarlık Eğitimi* (pp. 1–31). Anı Yayıncılık.
- Prior, M., Bavin, E., & Ong, B. (2011). Predictors of school readiness in five- to six-year-old children from an Australian longitudinal community sample. *Educational Psychology, 31*(1), 3-16. <https://doi.org/10.1080/01443410.2010.541048>
- Scott-Little, C., Kagan, S. L., & Frelow, V. S. (2006). Conceptualization of readiness and the content of early learning standards: The intersection of policy and research. *Early Childhood Research Quarterly, 21*(2), 153–173. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2006.04.003>
- Smith, M. L., & Shepard, L. A. (1988). Kindergarten readiness and retention: A qualitative study of teachers' beliefs and practices. *American Educational Research Journal, 25*(3), 307-333. <https://doi.org/10.3102/00028312025003007>
- Snow, K. L. (2006). Measuring school readiness: Conceptual and practical considerations. *Early Education & Development, 17*(1), 7-41. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1701_2
- Talu, N. (1999). Ŗoklu zeka kuramı ve eđitime yansımaları. *Hacettepe Űniversitesi Eđitim FakŰltesi Dergisi, 15*(164), 172.
- Zuckerman, B., & Halfon, N. (2003). School readiness: An idea whose time has arrived. *Pediatrics, 111*(6), 1433–1436. <https://doi.org/10.1542/peds.111.6.1433>

ÜLKELERİN OKULA HAZIRBULUNUŞLUK POLİTİKALARI

Yasemin AKKAYA ALICI¹

*Bu millete gideceği yolu gösterirken Dünya'nın her türlü ilminden,
keşfiyatından, terakkiyatından istifade edelim, lâkin unutmayalım ki,
asıl temeli kendi içimizden çıkarmak mecburiyetindeyiz.*

-Mustafa Kemal ATATÜRK

GİRİŞ

Okula hazırlık, erken çocukluk eğitim sistemleri ve programlarının temelinde yer almaktadır. Okula hazırlığın ne olduğuna ilişkin farklı teorik bakış açıları doğrultusunda farklı tanımlar yapılmaktadır (Akermann ve Barnett, 2005; Dockett ve Perry, 2002; Ramey ve Ramey, 2004) Bu tanımların ortak noktası okula hazırlığın; çocukların okula hazır olması, ailelerin çocuklarının öğrenmesini desteklemeye hazır olması ve okulların çocukları karşılamaya hazır olmasıdır (Early Childhood National Center, 2017). UNİCEF (2012)'ye göre ise okula hazır olma durumu, çocuğun gelişimini en üst seviyeye ulaştıran çevresel ve kültürel deneyimler ile çocuk arasındaki etkileşimin sonucudur. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere okula hazırlık çocuk, aile, okul dışında toplumun da rol sahibi olduğu bir süreçtir (UNİCEF,2019). Bu

¹ Okul Öncesi Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı,
yaseminakkayaalici@gmail.com,ORCID iD: 0000-0001-7505-3519

zırlığına ilişkin olarak dil gelişimi, çeşitli ifade biçimleri ön plana çıkarken; İsveç okul öncesi eğitim programında çocukların bağımsızlık ve özgüven, öğrenme isteği, işbirliği ve çatışma durumlarını yönetme becerilerinin vurgulandığı görülmüştür. Norveç ilkokul eğitim programının demokrasi, katılım, kültürel çeşitlilik, eleştirel düşünme ve etik farkındalık etrafında şekillenirken Singapur ilkokul eğitim programı ise ulusal kimliğin oluşumu, toplumsal uyumun güçlenmesine önem vermiştir.

KAYNAKLAR

- Ackerman, D. J., & Barnett, W. S. (2005). *Prepared for Kindergarten: What Does "readiness" Mean?*. New Brunswick, NJ: Nieer.
- Act on Early Childhood Education and Care 540 (2018). Erişim Tarihi: 28 Kasım 2024. <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2018/en20180540.pdf>
- Basic Education Act 628, (1998). Erişim Tarihi: 28 Kasım 2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1998/en19980628.pdf>
- Belonging, Being & Becoming The Early Years Learning Framework for Australia, (2022). Erişim Tarihi: 19 Kasım 2024. <https://www.acecqa.gov.au/sites/default/files/2023-01/EYLF-2022-V2.0.pdf>
- Brighter Futures - Service Provision Guidelines, (2014). Erişim Tarihi: 22 Kasım 2024. https://ngolearning.com.au/files/Online_Classroom/BF/BrighterFuturesServiceProvisionGuidelinesJuly2014.pdf
- Brighter Futures Funded Services, (2022). Erişim Tarihi: 22 Kasım 2024. https://www.facs.nsw.gov.au/__data/assets/pdf_file/0005/318992/Brighter-Futures-funded-services-lead-agencies-by-local-government-areas.pdf
- Dockett, S., & Perry, B. (2002). Who's ready for what? Young children starting school. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 3(1), 67-89.
- Dockett, S. & Perry, B. (2014). *Continuity of Learning: A resource to support effective transition to school and school age care*. Canberra, ACT: Australian Government Department of Education.
- European Commission, (2022). Access Finland. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024 <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/access>
- European Commission, (2022). Organisation of centre-based ECEC Finland. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024 <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/organisation-centre-based-ecec>
- European Commission, (2022). *Single-Structure Primary And Lower Secondary Education Finland*. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024 <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/single-structure-pri>

- mary-and-lower-secondary-education
European Commission, (2022). *Access Sweden*. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024
<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/sweden/access>
- European Commission, (2022). *Organisation Of Centre-Based ECEC Sweden*. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024
<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/sweden/organisation-centre-based-ecec>
- European Commission, (2022). *Single-Structure Primary And Lower Secondary Education Sweden*. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024
<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/sweden/organisation-single-structure-education>
- European Commission, (2022). *Access Norway*. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024
<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/norway/access>
- European Commission, (2022). *Organisation of centre-based ECEC Norway*. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024
<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/norway/organisation-centre-based-ecec>
- European Commission, (2022). *Single-Structure Primary And Lower Secondary Education Norway*. Erişim Tarihi: 1 25 Ekim 2024
<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/norway/single-structure-primary-and-lower-secondary-education>
- First 5 California Strategic Plan (2014). Erişim Tarihi: 24 Kasım 2024. https://www.cfc.ca.gov/pdf/about/budget_perf/F5CA_Strategic_Plan_2017.pdf
<https://www.smartstart.org/>
<https://www.acf.hhs.gov/ece/early-learning/head-start>
<https://www.incredibleyears.com/start-a-program>
<https://highscope.org/project/perry-preschool-study/>
<https://www.servicesaustralia.gov.au/school-years?context=60007#a4>
<https://www.thsmithfamily.com.au/programs/literacy/lets-read>
<https://www.vic.gov.au/best-start#outcomes>
<https://goodbeginnings.net.au/our-programs/>
<https://www.moe.gov.sg/primary/compulsory-education/overview>
<https://www.moe.gov.sg/primary/curriculum/overview>
<https://www.unesco.org/en/sdg4scorecard-dashboard>
- ISCED Diagrams Norway, (2021). Erişim Tarihi: 29 Kasım 2024. <https://isced.uis.unesco.org/visualizations/>
- ISCED Mapping Sweden (2011). Erişim Tarihi: 27 Ekim 2024. <https://isced.uis.unesco.org/data-mapping/>
- LPFÖ (2018). Curriculum for the Preschool. <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d897/1553968298535/pdf4049.pdf>
- Ministry for Foreign Affairs of Finland, (2024). *Education In Finland*.
- Ministry of Education Republic of Singapore, (2022). *Nurturing Early Learners A Curriculum Framework for Preschool Education in Singapore*.

- Ministry of Education Republic of Singapore, (2022). *Nurturing Early Learners Educators' Guide For Aesthetics And Creative Expression*.
- Ministry of Education Republic of Singapore, (2022). *Nurturing Early Learners Educators' Guide For Discovery Of The World*.
- Ministry of Education Republic of Singapore, (2022). *Nurturing Early Learners Educators' Guide For Language And Literacy*.
- Ministry of Education Republic of Singapore, (2013). *NEL Framework for Mother Tongue Language*.
- My Time, Our Place- Framework School Age Care in Australia, (2022). Erişim Tarihi: 19 Kasım 2024. https://www.acecqa.gov.au/sites/default/files/2018-05/my_time_our_place_framework_for_school_age_care_in_australia_0.pdf
- NCECDTL (2017). *Early Childhood Curriculum*. Erişim Tarihi: 24 Kasım 2024. <https://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/sites/default/files/pdf/ncedtl-ecc-research-based-curriculum.pdf>
- Norwegian Directorate For Education Training, (2017). *Framework Plan for Kinder-gartens*.
- OECD (2023). *Education at a Glance 2023 OECD Indicators*. Erişim Tarihi: 3 Kasım 2024. https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2023_e13bef63-en
- OECD (2023). *Country Note Australia*. Erişim Tarihi: 5 Kasım 2024. https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2023_5f0c6c28-en
- OECD (2023). *Country Note Finland*. Erişim Tarihi: 5 Kasım 2024. https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2023_5f0c6c28-en
- OECD (2023). *Country Note Sweden*. Erişim Tarihi: 5 Kasım 2024. https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2023_5f0c6c28-en
- OECD (2023). *Country Note Norway*. Erişim Tarihi: 5 Kasım 2024. https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2023_5f0c6c28-en
- OECD (2023). *Country Note USA*. Erişim Tarihi: 5 Kasım 2024. https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2023_5f0c6c28-en
- Ramey, C. T., & Ramey, S. L. (2004). Early learning and school readiness: Can early intervention make a difference?. *Merrill-Palmer Quarterly*, 50(4), 471-491.
- Skolverket (2018). *Curriculum For The Compulsory School, Preschool Class And School-Age Educare*.
- Skolverket (2020). Erişim Tarihi: 28 Kasım 2024. <https://www.skolverket.se/publikationsserier/rapporter/2020/skolverkets-lagesbedomning-2020>
- Skollag (2010:800). Erişim Tarihi: 28 Kasım 2024. https://www.riksdagen.se/sv/dokumentoch-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/
- The Australian Education System – Foundation Level, Australian Government Diplomatic Academy. <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/australian-educationssystemfoundation.pdf>

- The education system in Norway – Information for newly arrived parents and guardians. <https://www.udir.no/contentassets/ab9150ef-c44549188ef683027b6db197/engelsk---informasjon-om-barnehaage-og-opplaring-i-norge.pdf>
- The Statutes Of The Republic Of Singapore, (2000). Compulsory Education Act.
- UNESCO (2006). *Education 2030 Framework for Action*.
- UNESCO (2006). Singapore Early Childhood Care And Education (ECCE) Programmes. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000147238>
- UNESCO ISCED Diagrams (2011). <https://isced.uis.unesco.org/visualizati-ons/6>
- UNESCO Policy Brief on Early Childhood, (2022). *Integrating Early Childhood Into Education: The Case of Sweden*. Erişim Tarihi:28 Kasım 2024. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000137377>
- UNİCEF (2012). *School Readiness A Conceptual Framework*. Erişim Tarihi: 20 Kasım 2024. <https://resources.leicestershire.gov.uk/sites/resource/files/field/pdf/2020/1/7/School-readiness-a-conceptual-framework-UNICEF.pdf>
- UNİCEF (2019). *Accelerated School Readiness Programme*. Erişim Tarihi: 20 Kasım 2024. <https://www.unicef.org/evaluation/media/901/file/Accelerated%20School%20Readiness%20Programme.pdf>

OKULA HAZIR BULUNUŞLUĞUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Pınar POLAT¹

GİRİŞ

İlkokula başlamak, çocuğun hayatındaki en önemli dönemlerden biridir. Bu dönem hem heyecan verici hem yorucu hem de en güzel anıların yaşandığı bir süreçtir. Çocuğun okula sorunsuz ve kolay bir şekilde uyum sağlaması, yalnızca okul yaşantısını değil, hayatının birçok dönemini de derinden etkiler. Bu süreçte yaşanan başarısızlıklar, özgüven eksikliği, kendini ifade edememe gibi durumlar, çocuğun ilerleyen yıllarda şüphecilik, değersizlik hissi ve kendini kabul etmeme gibi sorunlarla karşılaşmasına neden olabilir. Özetle, okula uyumun başarılı bir şekilde gerçekleşmesi, çocuğun sadece eğitim hayatını değil, tüm yaşamını olumlu yönde şekillendirecektir (MEB, 2018). Okula yeterince hazır olmadan başlayan çocuklar, eğitim hayatlarının ilk dönemlerinde yaşayabilecekleri başarısızlık ve hayal kırıklığının etkilerini tüm yaşamları boyunca hissedebilirler (Oktay, 1997). Okula başlamak ve bu sürece uyum sağlamak, çocukların erken çocukluk dönemlerinde karşılaştıkları en büyük zorluklardan biridir (Gill vd., 2006). Bu noktada çocuğun okula hazırbulunuşluğu kavramı ön

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, pinarpolat@artuklu.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0002-5649-376X

testlerine ek olarak gelişimsel testler, entelektüel değerlendirme ölçümleri ve projektif testlerden de yararlanmaktadır (Laher ve Cockcroft, 2019). Ülkemizde çocukların okula hazırbulunuşluk değerlendirmeleri yapılırken, bu güncel gelişmelerin göz önünde bulundurulması oldukça önemlidir çünkü sadece kronolojik yaşı baz almak doğru bir yaklaşım olmayacaktır (Merrill vd., 2020).

KAYNAKLAR

- Ackerman, D. J., & Coley, R. J. (2012). State Pre-K Assessment Policies: Issues and Status. Policy Information Report. *Educational Testing Service*.
- Aiona, S. (2005). Assessing School Readiness. *Educational Perspectives*, 38(1), 47-50.
- Anlar, B. ve Yalaz, K. (1996). *Denver II gelişimsel tarama testi Türk çocuklarına uyarlanması ve standardizasyonu el kitabı*. Ankara: Meteksan Matbası.
- Ayhan, A. B., & Aral, N. (2007). Bracken temel kavram ölçeği-gözden geçirilmiş formunun altı yaş çocukları için uyarlama çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 42-51.
- Aydın, B. (2007). İlköğretim çocuğunun gelişim özellikleri. A. Oktay & Ö. Polat Unutkan (Ed.), *İlköğretim Çağına Genel Bir Bakış* içinde (s. 13-26). Morpa Kültür Yayınları
- Ballı, Ö. M., & Gürsoy, F. (2012). Bruininks-oseretsky motor yeterlik testinin beş-altıyaş grubu Türk çocuklar için geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor bilimleri dergisi*, 23(3), 104-118.
- Bencik Kangal S. (2016) *Okul Öncesi Dönemde Değerlendirme Tanım ve Yöntemleri*. Bayhan P. (Ed.), *Okul Öncesi Dönemde Alternatif Değerlendirme Hedef CS Basın Yayın*.
- Bentin, S., Hammer, R., & Cahan, S. (1991). The effects of aging and first grade schooling on the development of phonological awareness. *Psychological science*, 2(4), 271-275. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1991.tb00148.x>
- Bickel, D. D., Zigmond, N., & Strayhorn, J. (1991). Chronological age at entrance to first grade: Effects on elementary school success. *Early Childhood Research Quarterly*, 6(2), 105-117. [https://doi.org/10.1016/0885-2006\(91\)90001-2](https://doi.org/10.1016/0885-2006(91)90001-2)
- Canbulat, T., & Kırıktaş, H. (2016). İlkokula Hazır Bulunuşluk Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-35.
- Demircioğlu, H., Demirtaş Zorbaz, S., Yıldız, A., Baltürk, Ş., Civelek, D., & Çelik, K. (2018). *Çocuğum Okula Başlıyor Ebeveynler İçin Bilgi Kılavuzu*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Doherty, G. (1997). *Zero to six: The basis for school readiness*. Human Resources Development Canada, Strategic Policy, Applied Research Branch.

- Ergül, A. (2007). Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3'ün 36-47 aylık çocuklar için Türkçeye uyarlama çalışması [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Fisher, K. R., Hirsh-Pasek, K., Newcombe, N., & Golinkoff, R. M. (2013). Taking Shape: Supporting Preschoolers' Acquisition of Geometric Knowledge Through Guided Play. *Child Development*, 84(6), 1872-1878. <https://doi.org/10.1111/cdev.12091>
- Gail Williams, P., Lerner, M. A., Sells, J., Alderman, S. L., Hashikawa, A., Mendelsohn, A., McFadden, T., Navsaria, D., Peacock, G., Scholer, S., Takagishi, J., Vanderbilt, D., Gail Williams, P., Lerner, M. A., De Pinto, C. L., Elect, C., Attisha, E., Beers, N., Gibson, E., ... Weiss-Harrison, A. (2019). School readiness. *Pediatrics*, 144(2). <https://doi.org/10.1542/peds.2019-1766>
- Gill, S., Winters, D., & Friedman, D. S. (2006). Educators' Views of Pre-Kindergarten and Kindergarten Readiness and Transition Practices. In *Contemporary Issues in Early Childhood* (Vol. 7, Issue 3). <https://doi.org/10.2304/ciec.2006.7.3.213>
- Gullo, D. F., & Hughes, K. (2011). Reclaiming kindergarten: Part I. Questions about theory and practice. *Early Childhood Education Journal*, 38, 323-328 DOI 10.1007/s10643-010-0429-6
- Güven, G. (2013). İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları. F. Alisina-noğlu (Ed.), *Çocuğu tanıma teknikleri içinde* (s.33-66). Pegem Akademi.
- High, P. C. (2008). American Academy of Pediatrics Committee on Early Childhood, Adoption, and Dependent Care and Council on School Health. Adoption, and Dependent Care and Council on School Health. School readiness. *Pediatrics*, 121(4). <https://doi.org/10.1542/peds.2008-0079>
- Işıkoglu Erdoğan, N., & Canbeldek, M. (2017). Erken çocukluk eğitiminde ölçme ve değerlendirme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1306-1327. <https://hdl.handle.net/11499/27983>
- Janus, M., & Offord, D. (2000). Readiness to learn at school. *Canadian Journal of Policy Research*, 1(2), 71-75.
- Józsa, K., Oo, T. Z., Borbélyová, D., & Zentai, G. (2023). Exploring the accuracy and consistency of a school readiness assessment tool for preschoolers: Reliability, validity and measurement invariance analysis. *Journal of Intelligence*, 11(10), 189. <https://doi.org/10.3390/jintelligence11100189>
- Kagan, S. L., Moore, E., & Bredekamp, S. (1995). *Reconsidering children's early development and learning: Toward common views and vocabulary* (Vol. 95, No. 3). National Education Goals Panel.
- Kargın, T., Güldenöglü, B., & Ergül, C. (2017). Anasınıfı çocuklarının erken okuryazarlık beceri profili: Ankara örneklemini. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 18(01), 61-87. 10.21565/ozelegitim-dergisi.299868
- Laher, S., & Cockcroft, K. (2019). *Psychological assessment in South Africa: Research and applications* (p. 592). Wits University Press.
- Lara-Cinisomo, S., Pebley, A. R., Vaiana, M. E., & Maggio, E. (2004). *Are LA's Children Ready for School?*. RAND Corporation. PO Box 2138, Santa Mo-

- nica, CA 90407-2138.
- Macy, M., Pool, J., Chen, C. I., Rusiana, T. A., & Sawyer, M. (2022). A preliminary examination of a kindergarten school readiness assessment. *Early Childhood Education Journal*, 1-12. 35–1046 <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01237-7>
- McMillan, J. H. (2007). *Classroom Assessment: Principles and Practice for Effective Standards-Based Instruction*. Pearson Education.
- Maxwell, K. L., & Clifford, R. M. (2004). School readiness assessment. *Young children*, 59(1), 42-46.
- McDevitt, T. M., Ormrod, J. E., Cupit, G., Chandler, M., & Aloa, V. (2012). *Child development and education*. Pearson Higher Education AU.
- Mercan Uzun, E., & Alat, K. (2017). Okul Öncesi Dönemde Uygulanan “Okula Hazırız” Eğitim Programının İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 36(2), 59-80. <https://doi.org/10.7822/omuefd.373028>
- Merrill, B., Cohen-Vogel, L., Little, M., Sadler, J., & Lee, K. (2020). “Quality” assurance features in state-funded early childhood education: A policy brief. *Children and Youth Services Review*, 113, 104972. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104972>
- Mindes, G. (2003). *Assessing young children*. NJ: Merrill Prentice Hall.
- MEB (2019). *Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. 10.09.2024 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=19942&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- MEB. (2013). Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Natalia, S., Fernando, G. & Cecilia, A. (2013). The contribution of dynamic assessment to promote inclusive education and cognitive development of socio-economically deprived children with learning disabilities. *Transylvanian Journal of Psychology*, July, Special Issue, 207-222.
- NEGP (National Education Goals Panel). 1993. *The national education goals report. Volume one: The national report*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. Epsilon.
- Oktay, A. (1983). *Okul olgunluğu, farklı sosyo-ekonomik ve kültürel ortamlarda yetişen çocuklarda kavram gelişimlerinin ve okula hazırbulunuşluk düzeylerinin okul olgunluğunun ölçülmesi* [Doçentlik tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods* (3rd ed.). Sage Publications.
- Peterson, G., & Elam, E. (2020). *Observation and assessment in early childhood education. Zero Textbook Cost*.
- Pianta, R. C., Cox, M. J., & Snow, K. L. (Eds.). (2007). *School readiness and the transition to kindergarten in the era of accountability* (pp. 3-10). Baltimore, MD: Paul H. Brookes Publishing.

- Polat Unutkan, Ö. (2003). Marmara ilköğretime hazır oluş ölçeğinin geliştirilmesi ve standardizasyonu [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Russo, J. M., Williford, A. P., Markowitz, A. J., Vitiello, V. E., & Bassok, D. (2019). Examining the validity of a widely-used school readiness assessment: Implications for teachers and early childhood programs. *Early Childhood Research Quarterly*, 48, 14-25. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2019.02.003>
- Snow, C. E., & Van Hemel, S. B. (2008). *Early childhood assessment: Why, what, and how*. The National Academies Press.
- Őirin S., Güler Yıldız, T ., & Tuğberk, R. (2024). Okul öncesi dönemdeki çocuklar için kapsamlı bir Okula Hazırlık Değerlendirme Aracı (OHDA). *Turkish Journal Of Education*, 13(3). 10.19128/turje.1459608
- Ünüvar, P. (2016). Görüşme. A. Önder (Yay. Haz.). Okul öncesi dönemde çocukları değerlendirme ve tanıma teknikleri içinde (s.115- 125). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Zaslow, M., Calkins, J., Halle, T., Zaff, J., & Margie, N. G. (2000). Background for Community-Level Work on School Readiness: A Review of Definitions, Assessments, and Investment Strategies. Final Report to the Knight Foundation.

OKULA HAZIRBULUNUŞLUKTA ÇOCUK VE ÖĞRETMENİN ROLÜ

Serap ÖZBEK¹

“Geleceğin güvencesi sağlam temellere dayalı bir eğitime, eğitim ise öğretmene dayalıdır. Öğretmen bir sanatkardır. Yarının temelini o attığı gibi, değerli kişilik hamuruna da biçim verir”

-Mustafa Kemal ATATÜRK

İnsan yaşamının belirli dönemleri psikolojik ve fizyolojik gelişim açısından kritik dönemler olarak adlandırılmaktadır. Okul öncesi dönem, kişiliğin oluşumu ve oluşumu ile temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesi sürecinde önemli bir yaş olarak kabul edilen 0-6 yaş arasıdır. Bir çocuğun ilk deneyimleri, gelecekteki yaşamının her yönünü şekillendirme gücüne sahiptir. Bu aşama sistematik ve bilimsel bir organizasyonla yönlendirilir ve eğitimin şansa bırakılmayacak önemli bir aşamasını oluşturur (Arı, 2014). Okul öncesi eğitim bir yandan çocuğun kişiliğinin gelişmesini sağlarken diğer yandan çocukların okul yaşamına karşı olumlu duygular beslemeye başladıkları ve iyi alışkanlıklar edindikleri dönemdir (Oğuzkan ve Oral, 1997).

Okul öncesi eğitim kurumları, okul öncesi dönemde çocukların gelişiminde önemli rol oynayan en önemli eğitim kurumlarından

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Öğretmeni, serap_83m@hotmail.com, ORCID iD: 0009-0001-5720-8350

deneyimleri sağlama, çocukların bağımsız beceriler geliştirmelerine yardımcı olma, olumlu bir rol model olma, öğrenme ve yaşama için temel oluşturma sorumluluklarının bilincinde olmaları son derece önemlidir.

KAYNAKLAR

- Altinköprü, T. (2001). *Çocuğun başarısı nasıl sağlanır*, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Altun, D. (2018). A paradigm shift in school readiness: A comparison of parents', pre-service and inservice preschool teachers' views. *International Journal of ProgressivEducation*, 14(2), 37-56. DOI: 10.29329/ijpe.2018.139.4.
- Arı, A. (2014). Teacher views about the starting age of the first grade elementary school. *EducationalSciences: Theory & Practice*, 14(3), 1043-1047. DOI:10.12738/estp.2014.3.2117.
- Atay, M. (2011b). *Erken çocukluk döneminde gelişim 2*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Ayhan, S. (1998). *İlkokul öğretmenlerinin okul öncesi eğitimi ile ilgili düşünceleri ve okul öncesi eğitimden beklentileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Buldu, M. & Er, S. (2016). Okula hazırbulunuşluk ve okula başlama yaşı: türk öğretmen ve ailelerin yeni eğitim politikası üzerine görüş ve deneyimleri. *Eğitim ve Bilim*, 41(187), 97-114. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2016.6292>.
- Çağdaş, A. ve Seçer, Z. Ş. (2011). *Anne baba eğitimi*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Diñç, B. (2012). *Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş ve okul olgunluğu*. F. Alisinanoğlu (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ve ilköğretim programları*. Ankara: Maya Akademi Yayınevi.
- Dockett, S. & Perry, B. (2002). Beliefs and expectations of parents, prior-to-school educators and school teachers as children start school: An Australian perspective. (ERIC Document Number: 465440)
- Ertürk, C. K. (2017). *5-6 yaş grubu çocukların okula hazırlık becerilerinin çocuğa, ebeveynlere ve ev ortamına yönelik değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ertürk-Kara, H. G., Güler-Yıldız, T. & Fındık, E. (2018). *Erken Çocukluk Döneminde Öz Düzenleme: İzleme, Değerlendirme ve Destekleme Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güler, D. S. (2001). *4-5 ve 6 yaş okul öncesi eğitim programlarının değerlendirilmesi*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Günkör, C. ve Demir, C. G. (2017). 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı ilköğretim ve eğitim kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifine yönelik basında yer alan görüşlerin incelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2).

- Heaviside, S., Farris, E. & Carpenter, J. M. (1993). *Public school kindergarten teachers' views on children's readiness for school*. US Department of Education, Office of Educational Research and Improvement, National Center for Education Statistics.
- High, P. C. (2008). School readiness. *Pediatrics*, 121(4).
- İnal, G. (2012). Okula başlama ve uyum süreci. F. Alisinanoğlu (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Ankara: Maya Akademi Yayınevi.
- İnci, M. A. (2015). Sosyal gelişim. S. Seven (Ed.), *Çocuk gelişimi*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Kandır, A. (2001). Çocuk gelişiminde okul öncesi eğitim kurumlarının yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*. 151-172.
- Kandır, A. (2003). *Gelişimde 3-6 yaş "Çocuğum büyüyor"*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kandır, A. ve Orçan, M., (2011). *Okul öncesi dönemde matematik eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazırbulunuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları*. Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- MEB. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı: 36-72 Aylık Çocuklar İçin*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programı*. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Nisskaya, A. K. (2018). School readiness outcomes of different preschool educational approaches. *Psychology in Russia. State of the Art*, 21(1), 43-60.
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (1997). *Kız sanat okulları için okul öncesi eğitim*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi.
- Oktay, A. ve Unutkan, Ö. (2003). *İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimde ilköğretimin karşılaştırılması*, M. Sevinç (Ed.). Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Rahmawati, A., Tairas, M. M. W. & Nawangsari, N. A. F. (2018). Children's school readiness based on teachers' and parents' perceptions. *International Journal of Pedagogy and Teacher Education (IJPTE)*, 2(1).
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 21-30.
- Şimşek, Ö. (2012). Okul öncesi dönem çocuğunun gelişim özellikleri. F. Alisinanoğlu (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları* (s. 27). Ankara: Maya Akademi.
- Taşkın, N. (2016). İlkokula hazır olma. İçinde Turan, F. ve Yükselen, A. İ. (Ed.). *Çocuk Gelişimi 2 Okul Öncesi Dönemde Gelişim içinde*. Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Taşkın, N. (2017). İlkokula hazırbulunuşluk ve hazırbulunuşluğu etkileyen faktörler. T. Erdoğan içinde, *İlkokula hazırlık ve ilköğretim programları*. Ankara: Eğiten Kitap.

- Unutkan Polat, Ö. (2006). *İlköğretim 1. Sınıfa Başlarken: Çocuk-Öğretmen ve Anne Baba. İlköğretime Yemden Bir Bakış*. Yayıma Hazırlayanlar: Prof. Dr. Ayla Oktay- Dr. Özgül Polat Unutkan, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Uygun, (2019). *Matematik öğrenme güçlüğü risk grubu olan bir dördüncü sınıf öğrencisi için destek eğitim programı geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması*. Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Vitiello, V. E. & Greenfield, D. B. (2017). Executive functions and approaches to learning in predicting school readiness. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 53, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2017.08.004>.
- Yavuzer, H. (1999). *Ana-baba ve çocuk* (Gözden geçirilmiş/on ikinci basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2004). *Okul çağı çocuğu* (Gözden geçirilmiş/on birinci basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2018) *Çocuğunuzun ilk 6 yılı* (36.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazgan, Y. (2003). Çocuğumuz okula başlıyor. *Çocuk ve Aile Dergisi*, 57(27).
- Yörükoğlu, A. (2013). *Çocuk ruh sağlığı* (33.Baskı b.). İstanbul: Özgür Yayınları.

OKULA HAZIRBULUNUŞLUKTA AİLE VE TOPLUMUN ROLÜ

Sedef ÇAĞLAR KABACIK¹

GİRİŞ

Okula geçiş okul öncesi dönemin son bulduğu, çocuğun öğretmeni ve akranlarıyla sosyal bir etkileşime girdiği yeni bir sosyal ve akademik ortama adım attığı önemli bir geçiş dönemidir. İlkokuldaki koşullar anaokulundakilerden farklıdır. Öğrencinin ilkokulda öğrenme sürecini takip edebilmesi için artık oyuna ayrılan süre azalmaya başlarken odaklanma süresinin artmaya başlaması gerekir (Lazarus, 1991). Farklı akademik koşulların yanı sıra, çocukların yeni ortamlara, öğretmenlerine ve arkadaşlara da uyum sağlaması gerekir. Bu süreç elbette her çocuk için her zaman kolay değildir (Syahputri ve Risnawati, 2024). Bu yeni ortamda eğitim hayatına uyum sağlamak isteyen çocuk için; fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve dil becerilerini kullandığı karmaşık bir süreç başlar (Kahramanoğlu vd., 2015). Çocukların okula hazırbulunuşluk durumu, sahip oldukları yetenekler, akademik ve sosyal yeterlilikler, dil ve okuryazarlık gelişimi, sağlık ve sosyo-duygusal refah gibi pek çok değişkenle ilgilidir (Williams vd., 2019; Christensen vd. 2022)

¹ Okul Öncesi Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, sedefcaglar@gmail.com, ORCID iD:0000-0002-3525-222X

döngüsünü kırmanın bir yolu olarak mevcut yasalar ve eğitim politikasının önem sırasına göre öncelikli konularından biridir. (Kay, 2018). Toplumsal inşayı sağlayan kültür birimlerinin, var olan sistemde yanlış algı ve varsayımları nedeniyle düşük gelirli ya da azınlık nüfus gibi belirli marjinal topluluklarda hazırbulunuşluğun daha büyük problem haline gelmesine neden olmaktadır. Kültürel algılar, farklı öğretmen uygulamaları, farklı okul iklimi, azınlık okullarında iyi öğretmenlerin işe alınması veya işte tutulmasının engellenmesi yoluyla öğrencilerin başarı sonuçları etkilenir (Randolph, 2013). Başka bir deyişle, okul öncesi öğretmenlerinin çocuklara ilişkin algıları, okula hazırbulunuşluk durumunun belirlenmesi de dahil olmak üzere, öğrencinin kendi okullarında nasıl görüldüğünü etkileyeceği için çocuğun okuldaki ilerlemesine zarar verebilir (Tager, 2013). Bu bakış açısıyla, bir toplumun kültürel değerlerinin yeniden eleştirel bir gözle gözden geçirilerek, yanlış algı ve varsayımlarla mücadele etmesi, hem birey hem de toplum için yaşamsal öneme sahiptir.

Sonuç olarak, erken çocukluktan formal okula geçiş, bir çocuğun eğitim yolculuğunda kritik bir dönemdir. Psikolojik ve pedagojik eğitim, çocukları başarılı bir geçişe hazırlamada ve okula hazır olmalarını sağlamada hayati bir rol oynar (Mamadzhanova, 2024). Bu düzeyde önemli bir konunun çözümü ancak, ebeveynler, eğitimciler ve toplum arasındaki iş birliği ile sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Altınkaynak, Ş. Ö., & Akman, B. (2019). Okul öncesi dönemdeki çocukların okula uyum becerilerine anne baba tutumlarının etkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(1), 19–36.
- Ansari, A., & Winsler, A. (2014). Montessori public school pre-K programs and the school readiness of low-income Black and Latino children. *Journal of Educational Psychology*, 106(4), 1066.
- Arabacıoğlu, B. (2019). **Okul öncesi dönem çocuklarının okula uyum düzeyleri ile ebeveyn tutumları ve çocuğun mizaç özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi** (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

- Balat, G. U. (2003). **Altı yaş grubu korunmaya muhtaç ve ailesinin yanında kalan çocukların okula hazır bulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgilerinin karşılaştırılması** (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Boberiene, L. V. (2013). Can policy facilitate human capital development? The critical role of student and family engagement in schools. *American Journal of Orthopsychiatry*, 83(2-3), 346.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Vol. II: Separation: Anxiety and anger*. New York: Basic Books.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology*, 22(6), 723-742.
- Buyse, E., Verschueren, K., & Doumen, S. (2011). Preschoolers' attachment to mother and risk for adjustment problems in kindergarten: Can teachers make a difference? *Social Development*, 20(1), 33-50. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2009.00555.x>
- Canabakan Koç, N. (2015). **Okul öncesi dönem adaptasyon sürecinde ayrılık anksiyetesi bozukluğu geliştirmiş 48-66 aylık çocuklarda ebeveyn tutumlarının etkisi** (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Canbulat, T., & Kırıktaş, H. (2016). İlkokula Hazır Bulunuşluk Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-35.
- Carlton, M. P., & Winsler, A. (1999). School readiness: The need for a paradigm shift. *School Psychology Review*, 28(3), 338-352.
- Cavkaytar, A. (2000). Okulöncesi eğitimde okul, aile, çevre işbirliği. İçinde: *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri* (s. 1-18). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Christensen, D., Taylor, C. L., Hancock, K. J., & Zubrick, S. R. (2022). School readiness is more than the child: A latent class analysis of child, family, school and community aspects of school readiness. *Australian Journal of Social Issues*, 57(1), 125-143. <https://doi.org/10.1002/ajs4.138>
- Cinkılıç, H. (2009). **Okul öncesi eğitimin ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin okul olgunluğuna etkisinin incelenmesi** (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çağdaş, A., & Seçer, Z. (2010). *Anne-baba eğitimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çakmak, Ö. Ç. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 1-18.
- Çakmak, T., & Yılmaz, B. (2009). Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığına hazırlık durumları üzerine bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), 489-509.

- Çataloluk, C. (1994). **Farklı sosyo-ekonomik ve kültürel ortamlarda yetişen çocukların okul olgunluğu açısından karşılaştırılması** (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çıkrıkçı, S. (1999). **Ankara il merkezinde resmi banka anaokullarına devam eden 5-6 yaş çocuklarının okul olgunluğu ile aile tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi** (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.113.3.487>
- Eranil, A. K. (2021). **Eğitim yönetimi modelinin ekolojik sistemler kuramı bağlamında geliştirilmesi** (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erbay, F., & Durmuşoğlu Saltalı, N. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının okul hazırbulunuşluklarının yordayıcısı olarak sosyal bağımsızlık. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(31), 4138-4155. <https://doi.org/10.26466/opus.681864>
- Erkan, N. S., & Sop, A. (2018). Ebeveyn tutumları, davranış problemleri ve okula hazır bulunuşluk arasındaki ilişkinin öz-düzenlemenin aracılık rolü ile incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 43(196). <https://doi.org/10.15390/EB.2018.7474>
- Fitzpatrick, C., & Pagani, L. S. (2012). Toddler working memory skills predict kindergarten school readiness. *Intelligence*, 40(2), 205-212. <https://doi.org/10.1016/j.intell.2011.11.007>
- Kılıç, G. (2004). **Ailesiyle birlikte yaşayan ve çocuk yuvasında kalan çocukların görsel algılama davranışı ile okul olgunluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi** (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kozan, D. (2020). **Ebeveyn tutumları ile okul öncesi dönem çocukların okul olgunlukları arasındaki ilişki** (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- LeVine, R. A. (1974). Parental goals: A cross-cultural view. *Teachers College Record*, 76(2), 1-10.
- Mamadzhanova, K. (2024). Psychological and pedagogical training of children for school readiness: A comprehensive approach. *Holdings of Reason*, 4(1), 13-23. https://sciencepromotion.uz/index.php/HOLDERS_OF_REASON/article/view/1369
- Mariano, M., Santos-Junior, A., Lima, J. L., Perisinotto, J., Brandão, C., Surkan, P. J., ... & Caetano, S. C. (2019). Ready for school? A systematic review of school readiness and later achievement. *Global Journal of Human-Social Science Research*, 19(10), 56-64.
- Mashburn, A. J., & Pianta, R. C. (2006). Social relationships and school readiness. *Early Education and Development*, 17(1), 151-176.
- Mashburn, A. J., LoCasale-Crouch, J., & Pears, K. C. (2018). *Kindergarten transition and readiness: Promoting cognitive, social-emotional, and self-regulatory development*. Switzerland: Springer.

- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396.
- Mize, J., & Pettit, G. S. (1997). Mothers' social coaching, mother-child relationship style, and children's peer competence: Is the medium the message? *Child Development*, 68, 291–310.
- Okur, Ş. (2015). **Yoksulluğun 5 yaş çocuklarının okul olgunluğu üzerine etkisi: Ev ortamının ve ebeveynliğin aracı rolü** (Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Owens, R. G., & Steinhoff, C. R. (1989). Towards a theory of organisational culture. *Journal of Educational Administration*, 27(3), 6–16.
- Özçelik, F. N. P. (2020). 6–10 yaş aralığındaki çocukların sosyal beceri gelişim düzeyleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(46), 365–379.
- Peterson, J., Bruce, J., Patel, N., & Chamberlain, L. J. (2018). Parental attitudes, behaviors, and barriers to school readiness among parents of low-income Latino children. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(2), 188. <https://doi.org/10.3390/ijerph15020188>
- Pirpir, D. A. (2011). **Anne eğitim programının 5–6 yaş çocuklarının temel eğitime hazır bulunuşluk düzeyine etkisinin incelenmesi** (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Polat, Ö., & Atış Akyol, N. (2019). Okula uyum ve ilkokula hazırbulunuşluk. İçinde Ö. Polat (Ed.), *Adım adım okula başlamak: Okula uyum ve erken okur-yazarlık eğitimi* (s. 1–31). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Porumbu, D., & Necsoi, D. V. (2013). Relationship between parental involvement, attitude, and children's school achievement. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 76, 706–710.
- Randolph, A. (2013). *The wrong kind of different: Challenging the meaning of diversity in American classrooms*. New York: Teachers College Press.
- Sella, E., Bolognesi, M., Bergamini, E., & others. (2023). Psychological benefits of attending forest school for preschool children: A systematic review. *Educational Psychology Review*, 35, 29. <https://doi.org/10.1007/s10648-023-09750-4>
- Steinberg, L. (2001). Parent-child relationships. *Gale Encyclopedia of Childhood and Adolescence*.
- Syahputri, W. H., & Risnawati, E. (2024). Preparing for the school readiness of early childhood by enhancing the well-being and family support. *Jurnal Pendidikan Usia Dini*, 18(1), 2503–0566.
- Şahin, A. E., Zoraloğlu, S., & Kardeş-İşler, N. (2023). 4+4+4 düzenlemesiyle okula erken yaşta başlayan çocuklar: "Bir yaş daha büyük olsaydım çok daha iyi olurdu!". *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 209–224. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1161146>
- Tager, M. B. (2015). *The ecology of school readiness* (Doctoral Dissertation). CUNY Academic Works. https://academicworks.cuny.edu/gc_etds/1151

- Uçar, M. E. (2017). Bağlaşım kuramı (Araçsal koşullanma). *Eğitim Psikolojisi içinde* (Bölüm 11, s. 333–350).
- Vangölu, S. K. (2022). **Kültürel değerlere duyarlı eğitim programının okul öncesi dönem çocuklarının ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi** (Yüksek Lisans Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Williams, P. G., Lerner, M. A., Sells, J., Alderman, S. L., Hashikawa, A., Mendelsohn, A., & Weiss-Harrison, A. (2019). School readiness. *Pediatrics*, 144(2).
- Yavuz, İ. D. (2019). **Okul öncesi dönemde Montessori yöntemi ile veya geleneksel yöntem ile eğitim alan çocukların okul olgunluğu düzeyleri, öz düzenleme becerileri ve annelerinin çocuklarının yeteneklerine ilişkin algıları** (Yüksek Lisans Tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzer, H. (2005). *Çocuk psikolojisi* (28. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York: The Guilford Press.
- Zembat, R., & Unutkan, P. Ö. (2001). *Okul öncesi dönemde çocuğun sosyalleŐme-sinde ailenin yeri (Aile katılım programı uygulama örnekleriyle)*. İstanbul: Ya-pa.

RİSK ALTINDAKİ ÇOCUKLARIN OKULA HAZIRBULUNUŞLUĞU

Habibe ÖZER YANARKAYA ¹
Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ ²

“Hepimiz, hiçbir çocuğun geride kalmamasını sağlamak için bir görev üstlenmeliyiz. Risk altındaki çocukların da hayal kurma ve başarıma hakları vardır.”

-Marian Wright Edelman

GİRİŞ

Risk altındaki çocuklar, eğitim hayatına başlarken çeşitli zorluklarla karşılaşan, bu nedenle akranlarına göre daha dezavantajlı konumda olan bireylerdir. Bu çocuklar; yoksulluk, özel gereksinimler, dil engelleri, aile içi şiddet, istismar ve göçmenlik durumu gibi faktörlerden etkilenebilmektedir. Bu tür zorluklar, çocukların okula hazırbulunuşluk seviyelerini düşürerek, eğitim hayatlarına dezavantajlı bir başlangıç yapmalarına yol açmaktadır. Özellikle okul öncesi dönemde sağlanacak uygun destek ve eğitim hizmetleri, bu çocukların karşılaştıkları engelleri aşmalarına ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasına yardımcı

¹ Öğr. Gör., Çukurova Üniversitesi, Adana Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, hyanarkaya@cu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-9019-1776

² Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ayperis@cu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-8167-8467

çocuklara yönelik kapsayıcı stratejiler uygulamaları, her çocuğun kendini değerli hissetmesini sağlarken öğrenme süreçlerine aktif katılımını destekler. Sonuç olarak, risk altındaki çocukların okula hazırbulunuşluk düzeylerinin artırılması, yalnızca bu çocukların bireysel başarıları açısından değil, aynı zamanda toplumsal eşitlik ve fırsat sağlama açısından da kritik bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda, eğitim ortamlarının tüm çocukların farklılıklarına duyarlı olacak şekilde yeniden yapılandırılması ve destek programlarının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu tür bütüncül yaklaşımlar, risk altındaki çocukların eğitim hayatlarına sağlıklı bir başlangıç yapmalarını ve gelecekte daha güçlü bireyler olarak topluma kazandırılmalarını sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Abenavoli, R. M., Greenberg, M. T., & Bierman, K. L. (2017). Identification and validation of school readiness profiles among high-risk kindergartners. *Early Childhood Research Quarterly*, 38, 33–43.
- Avşar Kurnaz, Ş. (2007). Türkiye’de Çocuk Yoksulluğu. Aile ve Toplum Yılı: 9 Cilt: 3 Sayı: 12 Nisan-Mayıs-Haziran 2007 ISSN: 1303-0256
- Beter, Ö (2005). Türkiye’ye gelen sığınmacı çocukların sorunları ve bu çocuklara yönelik sosyal hizmetler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Blair, C., & Raver, C. C. (2016). Poverty, stress, and brain development: New directions for prevention and intervention. *Academic pediatrics*, 16(3), S30-S36.
- Bourke, R., Bevan-Brown, J., Carroll-Lind, J., Cullen, J., Kearney, A., Mentis, M., et al. (2002). *Special Education 2000: Monitoring and evaluation of the policy. Final report to Ministry of Education*. Wellington: Ministry of Education.
- Brandlistuen, R. E., Flato, M., Stoltenberg, C., Helland, S. S., & Wang, M. V. (2021). Gender gaps in preschool age: A study of behavior, neurodevelopment and pre-academic skills. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49(5), 503–510.
- Bredenkamp, S. (2015). Erken çocukluk eğitiminde etkili uygulamalar. (Çev. Ed. İnan, H. Z. ve İnan, T.) İstanbul: Nobel Yayıncılık
- Brodzeller, K. L., Ottley, J. R., Jung, J., & Coogle, C. G. (2018). Interventions and adaptations for children with autism spectrum disorder in inclusive early childhood settings. *Early Childhood Education Journal*, 46, 277-286.
- Chandler, L. K. (1993). Steps in preparing for transition: Preschool to kinder-

- garten. *Teaching Exceptional Children*, 25, 52-55.
- Division for Early Childhood. (2014). DEC recommended practices in early intervention/earlychildhood special education 2014. <http://www.dec-sped.org/recommendedpractices> adresinden 10.10. 2024 tarihinde alınmıştır.
- Duncan, G. J., & Magnuson, K. (2013). The long reach of early childhood poverty. In *Economic stress, human capital, and families in Asia: Research and policy challenges* (pp. 57-70). Dordrecht: Springer Netherlands.
- Ercan, F. Z. (2018). Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim durumları ve okul sosyal hizmeti. Yayınlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Fisher, R., Ury, W. L., & Patton, B. (2011). *Getting to yes: Negotiating agreement without giving in*. Penguin.
- Garon-Carrier, G., Mavungu-Blouin, C., Letarte, M. J., Gobeil-Bourdeau, J., & Fitzpatrick, C. (2024). School readiness among vulnerable children: a systematic review of studies using a person-centered approach. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 37, 16.
- Guhn, M., Gadermann, A.M., Almas, A., Schonert-Reichl, K.A., & Hertzman, C. (2016). Associations of teacher-rated social, emotional, and cognitive development in kindergarten to self-reported wellbeing, peer relations, and academic test scores in middle childhood. *Early Childhood Research Quarterly*, 35, 76-84.
- Gullo, D. F. (2018). A structural model of early indicators of school readiness among children of poverty. *Journal of Children and Poverty*, 24(1), 3-24.
- Fitzpatrick, C., Boers, E., & Pagani, L. S. (2020). Kindergarten readiness, later health, and social costs. *Pediatrics*, 146(6), 1-8. <https://doi.org/10.1542/peds.2020-0978>
- Fowler, S. A., Schwartz, I. S., & Atwater, J. (1991). Perspectives on the transition from preschool to kindergarten for children with disabilities. *Exceptional Children*, 58, 136-145.
- Halle, T., Zaff, J., Calkins, J., & Margie, N. (2000). Part II: Reviewing the literature on contributing factors to school readiness. *Background for community-level work on school readiness: A review of definitions, assessments, and investment strategies*.
- Hartman, S., Winsler, A., & Manfra, L. (2017). Behavior concerns among low-income, ethnically and linguistically diverse children in child care: Importance for school readiness and kindergarten achievement. *Early Education and Development*, 28(3), 255-273.
- Hamerslag, R., Oostdam, R., & Tavecchio, L. (2018). Inside school readiness: The role of socioemotional and behavioral factors in relation to school, teachers, peers and academic outcome in kindergarten and first grade. *European Early Childhood Education Research Journal*, 26(1), 80-96.
- Hanline, M. F., & Halvorsen, A. (1989). Parent perceptions of the integration transition process: Overcoming artificial barriers. *Exceptional Children*, 55(6), 487-492.

- Janus, M., Hughes, D., & Duku, E. .K. (2010). *Patterns of school readiness among selected subgroups of Canadian children: Children with special needs and children with diverse language backgrounds*. Canadian Council on Learning. https://edi-offordcentre.s3.amazonaws.com/uploads/2015/06/2010_05_06_SR_subgroups_SN_Lang_CCL1.pdf.
- Jones, D. E., Greenberg, M., & Crowley, M. (2015). Early social-emotional functioning and public health: The relationship between kindergarten social competence and future wellness. *American Journal of Public Health, 105*(11), 2283–2290.
- Kağnıcı, D. Y. (2017). Suriyeli mülteci çocukların kültürel uyum sürecinde okul psikolojik danışmanlarına düşen rol ve sorumluluklar. *İlköğretim Online, 16*(4), 1768-1776.
- Kargin, T., Akçamete, G., & Baydık, B. (2001). Okulöncesi yaşta işitme engelli çocuğu bulunan ailelerin anasınıfına geçiş sürecindeki gereksinimlerinin belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 3*(1).
- Keskinkılıç Kara, S. B., & Şentürk-Tüysüzer, B. (2017). Sığınmacı öğrencilerin eğitimi sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 44*(5), 236-250.
- Korkut, M. (2018). Mülteci çocukların sorunları ve beklentileri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- La Paro, K. M., Pianta, R. C., & Cox, M. j. (2000). Teachers' reported transition practices for children transitioning into kindergarten and first grade. *Exceptional Children, 67*(1), 7-20.
- Laursen, B., & Hoff, E. (2006). Person-centered and variable-centered approaches to Longitudinal data. *Merrill-Palmer Quarterly, 52*(3), 377–389.
- Lewicki, K., Franze, M., Gottschling-Lang, A., & Hoffmann, W. (2018). Developmental differences between preschool boys and girls in northeastern Germany. *European Early Childhood Education Research Journal, 26*(3), 316–333.
- McAfee, O., & Leong, D. (2011). *Assessing and guiding young children's development and learning* (4th ed.) Upper Saddle, Nj:Pearson
- MEB, (2024). Okul Öncesi Eğitim Programı
- Miller, G. E., Chen, E., & Parker, K. J. (2011). Psychological stress in childhood and susceptibility to the chronic diseases of aging: Moving toward a model of behavioral and biological mechanisms. *Psychological Bulletin, 137*(6), 959–997.
- Montes, G., Lotyczewski, B. S., Halterman, J. S., & Hightower, A. D. (2012). School readiness among children with behavior problems at entrance into kindergarten: Results from a US national study. *European Journal of Pediatrics, 171*, 541–548.
- Morrison, G.S. (2021). Günümüzde Erken Çocukluk Eğitimi. (Çeviren: Doç. Dr.Sibel SÖNMEZ). Ankara: Nobel Yayıncılık

- NAEYC, (2003). Early Childhood Curriculum, Assessment, and Program Evaluation. *Position Statement Adopted November*.
- NAEYC, (2009). National Association for the Education of Young Children, NAEYC Standards for Early Childhood Professional Preparation Programs. (Washington, DC: NAEYC, 2009), 16.
- Newman, L. (1996, January). Building the bridges: Early intervention to school Symposium conducted at the meeting of the sixth First Years of School Conference, Hobart, Australia
- Odom, S. L., Zercher, C., Li, S., Marquart, J. M., Sandall, S., & Brown, W. H. (2006). Social acceptance and rejection of preschool children with disabilities: A mixed-method analysis. *Journal of Educational Psychology*, 98(4), 807.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2022). *OECD Economic Outlook, Interim Report September 2022: Paying the Price of War*. OECD Publishing.
- ÖZEGM, (2024). <https://orgm.meb.gov.tr/>
- Pagani, L. S., Fitzpatrick, C., Archambault, I., & Janosz, M. (2010). School readiness and later achievement: A French Canadian replication and extension. *Developmental Psychology*, 46(5), 984–994.
- Pan, X. S., Li, C., & Watts, T. W. (2023). Associations between preschool cognitive and behavioral skills and college enrollment: Evidence from the Chicago School Readiness Project. *Developmental Psychology*, 59(3), 474–486.
- Parent, S., Lupien, S., Herba, C. M., Dupere, V., Gunnar, M. R., & Seguin, J. R. (2019). Children's cortisol response to the transition from preschool to formal schooling: A review. *Psychoneuroendocrinology*, 99, 196–205.
- Parcel, T. L., & Bixby, M. S. (2016). The ties that bind: Social capital, families, and children's wellbeing. *Child Development Perspectives*, 10(2), 87-92.
- Pingault, J. B., Tremblay, R. E., Vitaro, F., Japel, C., Boivin, M., & Cote, S. M. (2015). Early nonparental care and social behavior in elementary school: Support for a social group adaptation hypothesis. *Child Development*, 86(5), 1469–1488.
- Polat, O. (2018). ("Polat, 2018"). *Kriminoloj ve Kriminalistik Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar*, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara.
- Reichow, B., Boyd, B. A., Barton, E.E., & Odom, S. L. (Eds.). (2016). *Handbook of early childhood special education*. Cham, Switzerland: Springer.
- Rice, M. L., & O'Brien, M. (1990). Transitions: Times of change and accommodation. *Topics in Early Childhood Special Education*, 9(4), 1-14.
- Rimm-Kaufman, S. E., & Pianta, R. C. (2000). An ecological perspective on the transition to kindergarten: A theoretical framework to guide empirical research. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 21(5), 491–511.
- Sabol, T. J., & Pianta, R. C. (2012). Patterns of school readiness forecast achievement and socioemotional development at the end of elementary school. *Child Development*, 83(1), 282–299.
- Sandilos, L. E., Whittaker, J. V., Vitiello, V. E., & Kinzie, M. B. (2019). Preschool-

- ers' school readiness profiles and the teacher-child relationship: A latent transition approach. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 62, 185-198.
- Schertz, H. (2009). Book Review: Sandall, SR, & Schwartz, IS (2008). Building Blocks for Teaching Preschoolers with Special Needs . Baltimore: Paul H. Brookes. 236 pages. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 24(3), 190-192.
- Simard, M., Lavoie, A., Audet, N., Tremblay, M. -E., & Bellefeuille, A. (2018). *Enquête québécoise sur le développement des enfants à la maternelle 2017: Portrait statistique pour le Québec et ses régions administratives*. Institut de la statistique du Quebec.
- UNICEF, (2010). <https://www.unicef.org/media/93356/file/UNICEF-annual-report-2000.pdf>
- Tanış, İ., & Özgün, Ö. (2022). Sığınmacı çocuklarla çalışan okul öncesi öğretmenlerinin deneyimleri: çokkültürlü bir bakış açısı. *Ege Eğitim Dergisi*, 23, 23-39.
- TOÇEV** (2019). *Türkiye'deki risk altındaki çocuklar raporu*. İstanbul.
- Tremaine, E. J.(2017). *Profiles of School Readiness and Implications for Children's Development of Academic, Social, and Engagement Skills* (Master of Science in Psychology). Portland State University. ABD
- Wartmann, S. (2000). The transition from kindergarten to school for children with special needs. *Set: Information research for teachers*, 1, 11-15.
- Weller, B. E., Bowen, N. K., & Faubert, S. J. (2020). Latent class analysis: A guide to best practice. *Journal of Black Psychology*, 46(4), 287-311.
- Yanık Özger, B, Akansel, A. (2019). Okul öncesi sınıftaki suriyeli çocuklar ve aileleri üzerine bir etnografik durum çalışması: Bu sınıfta biz de varız! *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*,7(3) , 942-966
- Yılmaz, M. M. (2020). Özel Eğitim: Erken Çocuklukla Özel Eğitim ve Kaynaştırma (Editör: Ayyeri DİKİCİ SİĞİRTMAÇ). Ankara: Pegem Akademi